

Yhdyskunnat ja haja-asutus sekä vesihuolto

Ari Kangas, Ympäristöministeriö (pj)

Sanna Vienonen, SYKE (sihteeri)

Mikko Keränen, Pirkanmaan ELY-keskus

Jussi Leino, Hämeen ELY-keskus

Erja Monto, Kaakkois-Suomen ELY-keskus

Kimmo Silvo, SYKE

Paavo Taipale, Kuntaliitto

Miira Riipinen, Kuntaliitto

Saijariina Toivikko, Vesilaitosyhdistys

Minna Hanski, Maa- ja metsätalousministeriö

Katri Vasama, Maa- ja metsätalousministeriö

Pohjois-Pohjanmaan vesien- ja merenhoidon yhteistyöryhmän kokous 12.11.2019

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus

Hanna Hentilä

©ELY-keskus, Helena Vikstedt

Suunnittelua ohjanneet toimintaympäristön muutokset

- Rehevöityminen on edelleen merkittävin vesien tilaa heikentävä tekijä ja sen torjuntaa jatketaan ravinnepäästöjä vähentävin toimenpitein. Suositussopimukselle rehevöitymistä aiheuttavien päästöjen vähentämiseksi yhdyskuntajätevesistä valmisteltu jatkoa.
- Ilmastomuutoksen, tulvien ja kuivuuden huomioon ottaminen. Sään ääri-ilmiöiden haitallisia vaikutuksia ehkäistään toimenpiteillä, jotka liittyvät vuotovesien määrän vähentämiseen ja hulevesien parempaan hallintaan, sekä erityistilanteisiin varautumiseen ja riskien hallintaan.
- Vesiympäristölle vaarallisten ja haitallisten aineiden vaikutus vesien tilaan. Haitallisten aineiden esiintymistä jätevesissä on tarpeen selvittää ja suorittaa niiden vähentämistoimenpiteitä, mikäli purkuvesissä ympäristölaatumormit ovat vaarassa ylittyä.
- Ensimmäisten suunnittelukausien haja-asutusalueiden jätevesineuvontaan ja jätevesilietteiin liittyvät toimet jäävät pois kolmannen kauden yleisestä toimenpidevalikoimasta.
 - Haja-asutuksen osalta valtion erillisrahoittama kiinteistökohtainen neuvontatyö ei enää vuoden 2019 siirtymäajan umpeutumisen jälkeen ole relevanttia.
 - Jätevesilietteiden hyödyntämisen edistäminen on toteutettu vesienhoitosuunnittelun sijaan osana jätehuollon valtakunnallista ja alueellista suunnittelua.

Suunnittelua ohjannut palaute aiemmilta kausilta

- Puhdistamoiden toiminnan varmuuden kehittäminen poikkeustilanteissa
- Vesiensuojelun huomioiminen maankäytön suunnittelussa
- Hulevesien hallinnan kehittäminen
- Kustannusten arviointi ja kustannustehokkuuden tarkastelu
- Komission palaute toiminnallisen seurannan kehittämisestä ja haitallisten aineiden aiheuttamien ongelmien vähentämistä
- Tarkastettu toimenpiteitä suhteessa lainsäädäntöön ja luvitukseen
- Tarkennettu termistöä ja ilmaisutapoja

Vesienhoidon toimenpiteiden suunnittelun ohjeistus v. 2022–2027

Yhdyskunnat, haja-asutus ja teollisuus

1.11.2019

Luonnos loppuraportiksi

Toimenpiteiden muutokset, Lukumäärä 11 → 5+3

- Yhdyskuntien jätevedet
 - (Viemäri)laitoksen käyttö ja ylläpito (säilyy)
 - Viemäreiden vuotovesien vähentäminen ja suunnitelmallinen sekaviemäröinnistä luopuminen (säilyy)
 - Viemäreiden vuotovesien vähentäminen ja suunnitelmallinen sekaviemäröinnistä luopuminen pohjavesialueella
 - Ravinteidenpoiston tehostaminen ympäristöluvan ja suositussopimuksen keinoin (säilyy)
 - Tehostettu kokonaistypen poisto (poistuu)
 - Tehostettu ammoniumtypen poisto (poistuu)
 - Jätevesien hygienisointi (poistuu)
 - Uudet ja peruskunnostettavat yhdyskuntajätevedenpuhdistamot (poistuu)
 - Viemäröintipalvelun muutokset taajamissa (poistuu)
 - Uudet siirtoviemärit (poistuu)
 - Vesiympäristölle vaarallisten ja haitallisten aineiden hallinnan tehostaminen (uusi läpileikkaavana)
 - Puhdistamoiden sulkeminen ja jätevesien käsittelyn keskittäminen (koottu aiemmista)
 - Hulevesien hallinnan ja käsittelyn tehostaminen (uusi)
 - Riskien hallinta ja häiriötilanteisiin varautumisen suunnitelmien toimenpiteiden toteuttaminen (uusi)
- Haja-asutus
 - Keskitetyn viemäröinnin toteuttaminen haja-asutusalueilla (poistuu)
 - Kiinteistökohtaisten jäteveden käsittelyjärjestelmien käyttö ja ylläpito (poistuu)
 - ® Kiinteistökohtaisen jäteveden käsittelyn tehostaminen (uusi)

Sektorille esitetyt alueelliset toimenpiteet suunnittelukaudella 2022–2027

Sektorit	Toimenpiteen nimi	Suunnittelu-tarkkuus	Toimenpidetyyppi (EU)	Yksikkö	Kytkeytyminen 2. kauden toimenpiteisiin	Tilaa heikentävä osatekijä, johon toimenpiteellä pyritään vaikuttamaan
Yhdyskunnat, teollisuus	Laitosten käyttö ja ylläpito (1)	Alueellinen	Perus	Lupien muuttamiset [päästövähennys-%]	V	Taajamajätevedet, teollisuusjätevedet
Yhdyskunnat, teollisuus	Riskien hallinta ja häiriötilanteisiin varautumisen suunnitelmien toimenpiteiden toteuttaminen (2)	Alueellinen	Perus	Suunnitelmat [lkm]	U	Taajamajätevedet, teollisuusjätevedet
Yhdyskunnat, teollisuus	Vesiympäristölle vaarallisten ja haitallisten aineiden hallinnan tehostaminen (3)	Alueellinen	Perus	Tarkkailuohjelmat [lkm]	V	Taajamajätevedet, teollisuusjätevedet
Yhdyskunnat	Viemärien vuotovesien vähentäminen ja suunnitelmallinen sekaviemäröinnistä luopuminen (4)	Alueellinen	Perus	[vuotovesi-%]	V	Taajamajätevedet
Yhdyskunnat	Puhdistamoiden sulkeminen ja jätevesien käsittelyn keskittäminen (5)	Alueellinen	Täydentävä	[AVL]	V	Taajamajätevedet
Yhdyskunnat	Ravinteiden poiston vapaaehtoinen tehostaminen vesiensuojelusopimuksen keinoin (6)	Alueellinen	Täydentävä	Lupamääräyksiä paremman puhdistustason saavuttamismäärä [%]	V	Taajamajätevedet
Yhdyskunnat	Hulevesien hallinnan ja käsittelyn tehostaminen (7)	Alueellinen	Täydentävä	Hallintatoimenpiteiden määrä [kpl]	U	Taajamahulevedet
Haja-asutus	Kiinteistökohtaisen jäteveden käsittelyn tehostaminen (8)	Alueellinen	Täydentävä	Arvio jätevesisuunnitelman sisältävien lupahakemusten lukumäärästä taajaman ulkopuolella [kpl]	V	Hajakuormitus

Esitykset vedenoton toimenpiteiksi suunnittelukaudella 2022–2027

Sektori	Toimenpiteen nimi	Toimenpidetyyppi	Yksikkö	Kytkeä 2. kauden toimenpiteisiin
Vedenotto	Vedenottamon suoja-alueen perustaminen	Muu perustoimenpide	vedenottamo	V
Vedenotto	Vedenottamon suoja-alue- ja -rajoitusten tai määräysten päivittäminen	Muu perustoimenpide	vedenottamo	V
Vedenotto	Vedenoton ja pintaveden imeytymisen vaikutusten selvittäminen (tarvittaessa lupaharkinta tai luvan päivittäminen)	Muu perustoimenpide	vedenottamo	V/M
Vedenotto	Kestävä vedenhankinta	Muu perustoimenpide	vedenottamo	U
Vedenotto	Riskien hallinta ja erityistilanteiden varautumissuunnitelmien toimenpiteiden toteuttaminen pohjavesialueella	Täydentävä toimenpide	suunnitelmien lkm	U

Ohjauskeinoista

• Yhdyskunnat

- Kestäviä vesihuoltoratkaisuja toteutetaan vesihuoltolaitosten alueellisena yhteistyönä (vanha; Toteutuneet vesihuoltolaitosten väliset yhteistyöhankkeet [lkm])
- Vesihuoltolaitokset parantavat vesihuollon energiatehokkuutta ja kykyä sopeutua ilmastonmuutokseen (uusi; Hankkeet [lkm])
- Vesihuoltoa kehitetään kuntien vesihuollon suunnittelulla sekä maankäytön, vesihuollon ja rakentamisen yhteensovittamisella (vanha; Vapaaehtoiset vesihuollon kehittämissuunnitelmat [lkm])
- Tehdään tutkimuksia ja selvityksiä uusien haitallisten aineiden (mikromuovit, lääkeaineet) merkityksestä ja hallinnasta sekä perinteisten haitallisten aineiden kuormituksen vähentämiseksi ja sekoittumisvyöhykkeiden määrittelemiseksi (muokattu; Tutkimukset ja selvitykset [lkm])

• Haja-asutus

- Toteutetaan haja-asutusalueiden jätevesien käsittelyn valvonta ja neuvonta jätevesien käsittelyn tehostamiseksi (uusi; Arvio taajamien ulkopuolisen kuormituksen vähenemästä [%])

• Vedenotto

- Suojavyöhykkeiden määrittäminen vedenottamoiden riskienhallintakeinona (uusi; Käynnistettyjen hankkeiden lkm, Valmistuneiden ja käyttöön otettujen ohjeiden lkm)
- Kuivuusriskien hallintasuunnitelmien edistäminen (uusi; Valmistuneiden ja käyttöön otettujen ohjeiden lkm)